

გაყვითი ღირს			
რაგნი	მას. კ.	რაგნი	მას. კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცაფევი ნომერი—ერთი შურდი

იმერია

გაზეთის დასაყვებად და ყოფილ განცხადებაში დასაყვებად უნდა მიმართოს: თბილისი რედაქციის გეგმაში, გეგმის ქუჩა, ჯ. ვარძიასის ძეგლის მხარეში, სახ. გრუზინის სახლში. წერა-კითხვის განმარტებულ საზოგადოების განცხადებასთან დაკავშირებით, სახ. ვარძიასის სახლში, სახ. ვარძიასის სახლში, სახ. ვარძიასის სახლში.

1877—1891

საზოგადოებრივი და სალიტერატურული გაზეთი

1877—1891

იხილეთ

გამოვა 1891 წელსაც იხილეთ შრომებში, როგორც აქამდე.

მისაც ჰყავს დიკომისიონ ბაჭთი ამ 1891 წლისთვის, მიხედავთ მის.

ტვილიში: ა) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზე, ვარძიასის ძეგლის მხარეში, თ. გურჯინის ქუჩის სახლში, № 21; ბ) საქართველოს შრომა-კითხვის განმარტებულ საზოგადოების "კანცელარიის, სახ. ვარძიასის, თბილისი-ნაწილითა საადგილ-მამული ბაჭის ქარხლის გარეშე.

ტფილისში: გ) თბილისში, რედაქციის, რომელიც იხილეთ, რომელიც იხილეთ, რომელიც იხილეთ.

რედაქცია ამასთანავე იხილეთ, რომელიც იხილეთ, რომელიც იხილეთ, რომელიც იხილეთ.

კვირის 12 მისის

მეშხაილის გალუი

საქართველოში შრომა-კითხვის განმარტებულ საზოგადოების

სახარებელი და გამართული იქმნება

სახალხო სვირნი

ლოტარია-ალეგრიტი

დაწერილობით გამოცხადებული იქმნება ზეიმში.

ტფილისი 3 მისის.

ყოველს წელიწადს რუსეთში და ჩვენს ქვეყანაშიც ცეცხლი ანადგურებს ხშირად საზოგადოებრივ ტყუებს და ამით დიდს ზარალს აქვს მკვიდრთა. მომეტებული ზარალის ასაცილებლად და ტყუების შესახებ მთავრობამ დააკანონა, რომ ცეცხლ მოკრებილი ტყუების გასაქრობად მასობრივი გეგმობა გამოიყვანოს პოლიციის. ეს მოკრებილი მძიმე ტვირთად აწევს გეგმობას, რადგან მომეტებული ნაწილი ტყუების ცეცხლი ეკადება ზაფხულში, სწორედ იმ დროს, როცა სოფელი მოსახლეობა მუშაობს და ყოველი წუთი მუშა ხადისთვის ძვირად ღირს. მუშა გაცხადება ამ დროს ცეცხლის გასაქრობად ხშირად ახდის მოსახლეობას ადგილს იმის ბინადრობისაგან, რომელიც ერთი თვით დიდად აზარადებს გეგმის მეურნეობას და შეიძლება მოსავლი მინდორში დაჩრდოს. ამისათვის მთავრობამ განიზრახა დააკანონოს ცეცხლის პირდაპირი ხარჯის ის ცეცხლის მქონეები, რომელნიც შრომის სოფლებიდან არიან დაძალიანდნენ. ფასის რაოდენობის ადრეცხვა მთავრობამ დააკანონა საფასური დაწესებისა და ადგილებში, სადაც ერობა შეიძლება არ არის, საფასური პირდაპირს და სხვა ამ გვარს დაწესებულია. ბრძანება სცნაქვას ამ საგნის შესახებ გამოიკვეთა 1872 წელს, მაგრამ შარხანდლობა და ბრძანება საქართველოს არ შეეცდებოდა. შარხან ტფილისის საგუბერნიო საფასური პრისუტსტვისაც მოუვიდა ბრძანება, შეიმუშავებ

ნინობი, თუ რამდენი უნდა მიეცეს მუშა გაცხად, გამოწვეულს ცეცხლის გასაქრობად. ამის გამო საფასური პრისუტსტვის მართან, 31 დეკემბერს, თავისი, ერგანზე დაადგინა, რომ თითო გაცხად მიეცეს დადებითი მუშა. ფული უნდა გადაიხადოს ტყის პატრონმა. ეს ფული მიეცემა მხოლოდ იმ მუშებს, რომელნიც იქმნებიან გამოწვეული თხოვრების ვერსის მანძილზე იმ ადგილზე, სადაც ცეცხლია გაჩენილი. ეს გარდაწვევებიც საფასური პრისუტსტვისა, დამატებული ტფილისის გუბერნატორისაგან, იქმნება ამ დეკემბერში გამოცხადებული გზით, რადგან საფასური პრისუტსტვისა და ადგილობრივი მოხელენი მოვალენი იქმნებიან იხედვადანდნენ ასეთის განკარგულებით.

ახალი ამბავი

* დღეს, 3 მისის, სიონის ტაძარში გაიხადნენ იქნა სამადლო. ბელი პარაკლისი მექვიდრე ცესარეიჩის დიდის მთავრის ნიკოლოზ ალექსანდრეს ძის ხიფათისაგან ვადარჩენის გამო იპაონის ქ. ოტსუში.

* ჩვენ მივიღეთ ალ. სურგულაძის მიერ სოფ. ნიკოლოზში შეკრებილი 44 მან. და 20 ქ. ფული განსვენებულ დ. ზ. ბაქაძის ფონდისათვის. ამ ფონდის აქამდე იყო 1673 მ, 87 ქ. ამიანდ შესდვა 1718 მან. და 7 ქ.

* ჩვენ მივიღეთ დ. ი. სამოიანისაგან ერთი მანათი ფული განსვენებულ ი. ს. დავითაშვილის ძეგლის დასადგმელ ფონდის მისამატებლად. ამ

ფონდისა აქამდე შეკრებილი იყო 156 მ. 10 ქ. და ესლა იქნება 157 მან. და 10 ქ.

* საქართველო შორის წერა-კითხვის განმარტებულ საზოგადოების კიდევ მიიღო შემოწერილებიანი—თავის თაობაზე აღფერვალისთვის: ნორბონისა და ძმთა ბუხთა აშხანაგობისაგან ვარძიასის ვერცხლის ენა; ოლიკო შაკვირანისაგან: სათუთუნე, საპაროზე და სასპირეები და ჯანაშვილის მეუღლისაგან ერთი აბრეშუბის ბალიში.

* ორშაბათს, 6 მისის, ტფილისის ქალაქის საბჭოს საგანგებო კრება იქმნება და უნდა განიხილოს მხოლოდ:

1) მოხსენება ქალაქის თავის თანამდებობის აღმასრულებლისა შესახებ მისის იმპერატორების უსაღესლობის მემკვიდრე ცესარეიჩის სასწრაფო ვადარჩენისა ხიფათისაგან იპაონისაში.

2) საშალობელი პარაკლისი.

* სამსახურს გარეშე მიყვან აფიცრის, ტიპოთე კვირინიძის, როგორც თითონ ამოღეს გამოუფრთხი უფბარი წამალი ფილოქარის მოსახლობლად. სამეურნეო საზოგადოებას ჰსურს ნიკონიხიე იმერეთში გაცხადნოს მისი მერ გამოგონილ წამლის იქარის ექნანებში საცდელად.

* აბრილის ნახევრიდან თბილისის ტფილისში ყოველთვის დიდხალი ყველი ჩამოაქვთ თათრებს და თათრის მცოდნე ჰყვიან. ქალაქის შუათანა შექმლის პატრონი მთელის წილის თადარიგთ ყოველგვარს ამ ყველს ფუთს მანეთ ნახევრად, არ არ მანეთად. მაგრამ ამ ყველას ვერც წლებში ხარკება და კონტრემა დაიჭირეს მიფილი ბაზარი. ქალაქს ვარდ გადიან, გზებზე იქვერ თათრებს და აწორედ თათრულნი, ძალის-ძალად ათივერ. თუ როგორმე თათრმა მიიღწია მოედანს, გათენებისაგე საყვან კონტრემა, რომელნიც თავს ეხმებან, სცემენ თავს და პირში და თათრებს აქვ მტერი ღონე აღარა აქვთ, უნდა მიჰყიდონ კონტრემა. ადრე ქალაქს ვარდ ქალაქის გამგებობის თხოვრით ბაზრის აღმინისტრაციას თვალყურე ეჭირა, ესლა-ი ქალაქის გამგებობას, არ ეიკით, უფროენა რაზე დახმარება თუ არა. ეს ქი ვიცი, რომ აღარანა უფროდ მოედანს მეფელს უჭერ არა ჰყავს; მთელი დღე კონტრემა საყვან ხენი მოედნები, გაუწყობიებთ თანხები ყველითა. ცხენი ფუთს სამ მანეთ ნაწილზე არა ჰყიდონ, მერ ისიც ვარდუჭებულს, რადგანაც თვალის ასახედა მულდარე წაღში აღუდგენ და ღუმელს უსმენ, ვითომ მსუქნიაო. იმ ამიტომ სწივან და იძახან, მოედანი და ბაზარი ოხერიაო.

* საფინანსო კომისიის ის აზრი დაუსვენია, რომ ქალაქის თავის საყვანობა იუთუოდ ამ ზეფულში უნდა

და აავგოს, რადგან მეტად საჭიროა ამ საქმის დამთავრებო. გამგებობას განზრახული ჰქონდა ამის ასრულება, ასე რომ ფული უნდა ესენათ ფურცლისაგან გამოღებით, მაგრამ საფინანსო კომისია საჭეს უფრო აჩქარებს; ურჩევს საბჭოს, ქალაქმა აქვე, ტფილისის რომელსამე ბანკს დაეცხადოს შინაურულად ეს ფული და შეუდგეს საყვანობის ავგებასო.

* საფინანსო კომისია შემოსავლ-გასავლის ანგარიშის განხილვას ათავსებს და ამ მოკლე ხანში წარუდგენს თავის აზრს საბჭოს დამთავრებულად, ასე რომ ამ თვის დამლეგს უნდა მიახლოდნენ ანგარიშის განხილვას საბჭოში.

* ქალაქის პატარა ბაღში, ერეკის მიედანზე, გამგებობას უნდა, ტფილისის პოლიციისტერად ყოფილის როსისთვის აზრის თანხმად, რუის პოეტის ა. ს. ძის პუშკინის ძეგლის დადგმა. საჭირო ფულიც იყო შეკრებილი და შინაგან საქმეთა მინისტრის შუამავლობით ტფილისის საბჭოში შეამდგომილა და უსაღესად დამტკიცება ძეგლის პროტექტისას და იმის დადგმის ნებისას.

გუშინ ტფილისის გუბერნატორმა აცნობა გამგებობას, რომ ხელმოწევი იმპერატორმა კეთილ ინება, შეიწყლოს ავგება და ნება დაართო ძეგლის ავგების ხსენებულ ბაღში ამის ავგებე ამ ბაღს სახელად ვწოდეზა პუშკინის ბაღი.

* რადგან უფროსი თემგელომა რე ტფილისის სამსახართლო პალატის ბანი გოანაროვი სენატორად დანიშნა, იმის თანამდებობის აღმასრულებლად პალატის 1-ლის დეპარტამენტის თემგელომა რე თე. ნ. დ.—ძე ქაქუაძე იქნება.

* გზგზგო: ოც-და-ექვს აბრილის ერთმა კაცმა, რუსთავანმა, თავის ცოლი დასჩენა; ამბობენ, ქმარს დალატი შეუმწივრეა ცოლის თვის და იმიტომ მოჰქცევი ასე შეუმრადებლადო.

* ფთოთა: ოთხმთავთს, 1 მისის მოიყრა თვი დილდალა ხალხმა, მოხედვად იმისა, რომ შეუდგემლის შეუმწივრელი წიმა იყო. უნდა განართულიყო, ჩეუღლებსამებრ, ბურთობა, მაგრამ, რადგანაც გურულ-მჭირელი ძლიერ ცრთანი იყვენ (სულ ოთხმოცი კაცი არ იქნებოდა), ხოლო მეგრული-იქიქსასამდე იყენ მობურთავნი, ამიტომ გურულ-მჭირელმა ფარი სიქვის ბურთის თამაშობაზე. მათხედვად ამისა პოლიციამ საღამოს ექვს საათზე მინც გააგდო ბურთი და, რადგანაც გურულმჭირელმა ბურთის ხელი არ მიჰკიდა, მეგრულმა ბურთი თავის საზღვარზე მიარბიერნს და გადაავადეს.

ს. ქვად, (ქვედა აქარა). ამას წინად ავაზაკები დახედნენ შვეულს მგზავრებს დაოლე-ივცეს გზაზე და ძირცვა დაოლე-ივცეს მოთვე იყო მოლა კიბარა რომელმაც ჩხუბი დაოლე-ივცეს მოლა კიბარა რომელმაც მოლა კიბარა, ცირაოლე თოფი და მოაკლეს. ამი მანათი ფული ამიაკლეს, რე-ვალდერი ავგოჯეს და წიღეს. მანარჩენი მგზავრის გიქცენ და გადაჩინეს, თუ რამ ფული ჰქონდათ. ამ ხალხი ხანგამეე მოკლეთ თვისას ამანავამა კოკატერელი კაცი, გვარად არიოლო. დანაშავე სასამართლოში თავის-თავად გამოცხადდა.

აქეთვე კარგი ამინდებია. მხოლოდ ღრუბლიანს დღეებში ცივა და ქარი ქარის. სიმინდების თესვა სანამცხოდ გათავებული აქქს ხალხს, სიმინდის მოსავლისთვის კარგი ამინდებია.

სოფ. სუმელავა. (კეკელიძის მახრ): 29 აბრილს ჩვენის სოფლის მღვდელმა მ. მ. ბაქუაძემ მონათლა ერთი ებრაელი კაცის გიოსკოპოსის ერივლად სამღვდლო პეტრეს ნება-დათვითა. მღვდელმა მონათლამდე ერთს თიფზე მეტს ხანს ასწავლა ებრაელს მართლ-მადიდებლის წესი და რიგი.

* სოფ. ნოაღე (გორის მახრ): შარში იმერეთში ფლავანთან დადარსეს ისეთივე კანტორა საფოტო-აღიშნული შვილი მამულეებისა და ტყუების მოედლისათვის, როგორც ამ რამდენიმე წლის წინად ციკიანთი გომარეთის თავისთვის სოფ. ქარგული. კანტორის მართვლად ამორჩეულ იქნა პირველ მზეთ. შაკარია ნიკოლოზის ძე ფლავანდშვილი, რომელმაც უსაყლოდ იკისრა ეს საქმე ერთის წლის ვადით. კომიტეტის თავმჯდომარე არიჩეს თ. გორაკი დიმიტრის ძე ფლავანდშვილი, ხოლო წერებლად—ირაკლი ლუარსაბის-ძე, ბევენ დიმიტრის-ძე რევენ ლუარსაბის ძე ფლავანდშვილები და შაკარია ირაკლის ძე მანაშელი.

როცა გვიდა ერთი წელიწადი, დანიშნა კრება მონაწილეთა მმართველმა და წელს 16 თებერვლის გამოუტახდა; უსაყლოდ აღარ შემინდიან სახმარებო; ხოლო თუ ისევე ამომიჩივეთ, ჯამაგირად დანერწინა 800 მან. წლიწელიწადი. კრებაზე მოვიგობრით მონაწილენი არ დაესწარნენ, რადგან მოწვევის უწყებაში ვარკვევით არ იყო თურქი მოხსენებელი, რის შესახებ უნდა ჰქონოდათ; უსაყლოდ აღარ შემინდიან 800 მან. დაუნერწინა. ესეთი გარდაწყვეტლებმა მონაწილეთა უმეტესმა ნაწილმა არ იყავთ და დანიშნულ იქნა ხელმძღვრელი საგნის ხელ-ხლად განსასჯელად. ამ ხელ-მჯორე კრებამ, რომელიც მოწოდებულ იქნა 24

თებერვალს, აირჩია მმართველად თ. ივანე გიორგის-ძე მდივანდინი...

წინანდელმა მმართველმა ეს იწყე- ყინა, უკანონოდ დაპაჰა და მიმ- მართა მედიტარტოთა სამართალს...

დიდობისა და სიწმინდისა და სი- არსებას. ამხანაგობა მიიღებს ფულს შე- სანახად და მისცემს სესხს...

წინაგ. თბილისშია-ს შეუტ- კეთია, კაცების სამოსწავლო ოლქში...

წარმდგომლობის განსაკუთრებული პრივილეგიის და სწავლების რიგის შე- სახებ დარჩენა უნდა შესდგეს...

გარდაცვალებულს სამეხტი კთალიკოსის მკარ I-ლის სხვა-და- სხვა ნივთების დაკარგვის შესახებ...

საინტორნო და საბიზნოსო-ბა- ვიზო წინამძღო- (წერადი და.)

წინა-კითხვის საზოგადოების* ბი- ბლიოთეკაში არის ერთი წიგნი (№ 182), რომელსაც „დაუჯდომელი“ ეწოდებ- ბის და შესდგება ლტინისპოლისი სა- გლოცობებით...

ვალუტონი

პირველი უნივერსიტეტი იარსინაში.

აქ მოყვანილი სათაურით, რომელიც გვაუწყებს, რომ იაპონიაში უკვე არ- სებობს უნივერსიტეტი, ბევრს მკით- ხველს ძალიან გააკვირვებს და გულში გაივლებს: იაპონიაშია-კი ყოფილა უნივერსიტეტი და ჩვენ ში-კი იმისი სახ- სენებელიც არ არის...

რას მივფიქრობთ ეს ჩვენი ასე უკან ჩა- მორჩენა, რომ არააქეთ იაპონელებმა, არამედ ღამის ჩინელებმა-კი გვაჯობონ სწავლა-განათლებაში...

ცენი, რომელიც იყა ცხებულის მე- ფის თემიარაზის-ქ—კიდევ: სინაწარმ საზოგადო, ეკლესიასა შინა, ერთადან, ყოველს დღესა (სა- თქმელი).—ამ სათაურს მოჰყვება თეთი მეთვის ლოცვა; რომელიც სიტყვა- სიტყვით ვერ იკითხება: ე.ა ჩტნდა, რომე შეკადრეთ შენ ღმერთო, ე.ა ჩტნდა, რომე განა- რისხეთ შენ, უფალო.

ე.ა ჩტნდა, რომე შეკადრეთ შენ ღმერთო, ე.ა ჩტნდა, რომე განა- რისხეთ შენ, უფალო. ე.ა ჩტნდა, რომე შეკადრეთ შენ ღმერთო, ე.ა ჩტნდა, რომე განა- რისხეთ შენ, უფალო.

ე.ა ჩტნდა, რომე შეკადრეთ შენ ღმერთო, ე.ა ჩტნდა, რომე განა- რისხეთ შენ, უფალო. ე.ა ჩტნდა, რომე შეკადრეთ შენ ღმერთო, ე.ა ჩტნდა, რომე განა- რისხეთ შენ, უფალო.

ე.ა ჩტნდა, რომე შეკადრეთ შენ ღმერთო, ე.ა ჩტნდა, რომე განა- რისხეთ შენ, უფალო.

ე.ა ჩტნდა, რომე შეკადრეთ შენ ღმერთო, ე.ა ჩტნდა, რომე განა- რისხეთ შენ, უფალო.

ე.ა ჩტნდა, რომე შეკადრეთ შენ ღმერთო, ე.ა ჩტნდა, რომე განა- რისხეთ შენ, უფალო.

ცხოვრება ჩტნი და დავამტკიცენ ნე- ბასა შენსა ზედა უკეთისამდე.

დასასრულ უნდა შევნიშნოთ, რომ მევე ერეკლე, როგორც მოწამობენ მის თანამედროვე მწერალნი, ყო- ფილა ფრიად ღვთის მოყვარე მე- დღისის მოწამობა. იგი, გაღვიძებდა- რა ძილისაგან, მაშინათვე შეუ- დგებოდა გულმშურვალე ლოცვას და დიდანს ილოცდა. ამ დროს, რაც უნდა საქორაო საქვე ყოფილიყო, მე- ფესთან ეფარინე ვერ შეელოდა და ეერ მოახსენებდა. ყოველი ბიძილო, ყოველი საქვე მის სიკაცსლემო ლო- ცვით იწყებოდა და ლოცვით თავიდე- ბოდა. შემოვე მოყვანილი, მის მიერ თქმული ლოცვა, გავიერების ვაჟს არის წარმოთქმული და თითქმის წინასწარ მეტყველებური კოლოზა. რაც ამ სა- მეთვის სულს წინადვე უგარდნია მომა- ელი ბედ თავის ქვეყნისა და ამიტომ ამ სიტყვებით ეყდრება ღმერთს: „ღმერთო, გვიხსენე ჩტნ შენდა-მო- წვეწულთა განსაცდელთაგან“.

ეს მო- მამანალთა შორის.

სამიწერატორო მკურნალთა საზო- გადოებას ტფილისში ხუთშაბათს, 2 მისს, კრება ჰქანდა. ეს იყო პირ- ველი კრება მას შემდეგ, რაც ამ სა- ზოგადოებამ ახალი მოხელენი არა- ჩია წარსულის აპრილის 16. კრე- ბაზე თავმჯდომარეობდა ახალად ამორჩეული თავმჯდომარე საზოგა- დოებისა დრი იე. იე-იე ჰეიდე- მანი, რომელმაც, ეიღე მოიგო საქ- მეების გარჩევის შეუღებადნენ, სი-

ლოსოფია და საპოლიტიკო ეკონო- მია.

2) იაპონიის და ჩინეთის ლიტე- რატურა.

სწავლა უნივერსიტეტში ოთხს წე- ლიდან არის; აუღმებური წელიწადი იწყება 11 ნენისთიდან და თავდე- ბა 10 მკათათვის. განაყოფება სამს

ნაწილად და ყოველს მესამედს ნაწი- ლის გასულს ვგზამებთ. ეგზამენება აგრეთვე წლის დასლვეს. სტუდენტად იღებენ ყველას, ვისაც გაუთავებია შუა- თანა სასწავლებელი და 16 წლისაზე ნაკლები არ არის.

ყოველის წლის გასულს სტუდენტს აძლევენ მოწამობას, რომ ისწავლა ყველა სავანი ერთის წლის განმე- ლობაში; აგრეთვე ეძლევა მოწამობა, თუ ისწავლა ყველა სავანი ოთხის კურსისა. ყოველს სტუდენტს შეუძლ- ვარის „მესრულებას შემდეგ დარჩეს კურსს უნივერსიტეტში ერთი, ან ორი წელიწადი და განაგრძოს სწავლა ძიება-კვლევის სხვა და სხვა იარსი- არა შერელება. სტუდენტს ნება აქვს შეისწავლოს რომელიმე სავანი სპე- ციალურად. ეინც ამაჲ მოინდომებს, ბოლოს უნდა დასწეროს თხოვნივან, რა სავნის შესახებ შეუცდომენ და მას შემდეგ აძლევენ მოწამობას.

უნივერსიტეტთან არის ბიბლიოთე- კა, საიდამდე შეუძლიანთ იღონ წი- გნები, როგორც სტუდენტებსა აგრე- თვე შუათანა სასწავლებლების შე- გირადება. უნივერსიტეტთანვე არის ო სხვა და სხვა კაბინეთი: საგოლოზო, საბოტანიკო, სამინერალო და საპოლი- ტიკოლოგიკო; კაბინეთი ინტერენების ხელაღწებისა, მინა-შუმის კეთების

2) იაპონიის ძველი სამართალი. ბიზნოსის წელს კითხვობენ ლექ- ციებს იაპონიის ძველ ნაშთების შე- სახებ, შემდეგს წლებში სტუდენტები სწავლობენ ძველდროს სამართლის და ბეპონის ისტორიას.

3) იაპონიის ცხლანდელი სამართალი. სისხლის სამართალს და მართლი- ცრუებას სწავლობენ მეორე კურსზე, თითონ სისხლის სამართლის წარ- მოების ამბავს სწავლობენ მესამე და მეოთხე კურსზე. საუერადლებო აქ მის არის, რომ პროფესორი სტუდენტ- ბით მესამე და მეოთხე კურსისა მი- დისსა სამართლოში და ოქ სტუდენტები მოაქვნიან არიან დაიკენ რიგ-რიგად რომელიმე გადაწყვეტილი საქმე.

4) იაპონიის სამართალი. ამ სა- მართალს სწავლობენ სახელმძღვანე- ლობის შემწობაში. სასწავლებელი უბნის რომელსამე ამასზე და სტუ- დენტები დასწავლას შემდეგ აძლევენ პასუხს.

5) საფრანგეთის სამართალი. სტუ- დენტები სწავლობენ მესამე კურსზედ სამოქალაქო და სისხლის სამართალს. აქ სახელმძღვანელოდ მიღებულია სა- ფრანგეთის კანონთა კოდექსი.

რევი გამოდგა და მიზეზად უნივერსი- ტეტის დაუარსებლობის ის აღმოჩნდა, რომ ნან ფული არ არის, ხან ღირსნი არა ვართ, ხან მოუშვადებლემი ვართ ხან რა და ხან-რა...

განვიხილოთ ახლა, როგორია ია- პონიის უნივერსიტეტი და ან რას ას- წავლიან იქ. უნივერსიტეტი იმყო- ვება ტოკიოს ქალაქში, რომელიც სამეფოვო და სტატუსო ქალაქია, და განყოფება სამს ფაკულტეტად: ა) იურიდიული, ბ) ბუნების მეტყველე- ბისა, რომელზედაც ასწავლიან: ქი- მისა, მათემატიკას, ფისიკას, ასტრო- ნომიას, ბიოლოგიას, ინტენერობის ხე- ლაწენებს, გეოლოგიასა და მეტე- ბოლოგიას და ე) ლიტერატურისა, რომელიც შეიცავს ფილოსოფიას, საპო- ლიტეკო ფილოსოფიას, საპოლიტიკო ეკონომიასა და იაპონურსა და ჩინურს ლიტერატურას. სხვათა შორის უნივერ- სიტეტთან საუნივერსიტეტო ნაწე- ლიტეკო საუნივერსიტეტო ნაწე- ლიტეკო საუნივერსიტეტო ნაწე- ლიტეკო საუნივერსიტეტო ნაწე-

იაპონიის ძველი სამართალი 1-ჯერ კე- იაპონიის ცხლანდელი სა- მართალი . . . 2 „ „ ინგლისური სამართალი 9 „ რომდენიმე შესანიშნავი ხა- ნა საფრანგეთის სამართა- ლისა 3 „ „ მეოთხე წელს.

იაპონიის ძველი სამართალი 1-ჯერ კე- იაპონიის ცხლანდელი სა- მართალი. პრაქტიკა . . . 2 „ „ ინგლისის სამართალი . . . 2 „ „ საზოგადო და ეკონო- მია სეფ- თა შორის სამართალი 3 „ „ იურისპრუდენცია . . . 3 „ „ რომდენიმე შესანიშნავი ხა- ნა საფრანგეთის სამართა- ლისა 3 „ „ ბუნების მეტყველები და მათემა- ტიკის ფაკულტეტი.

ეს ფაკულტეტი შეიცავს ექვს ჯგუფს საგნებისა: 1) ქიმია. 2) მათემატიკა, ფისიკა, ასტრო- ნომია. 3) ბიოლოგია. 4) საინტენერო ხელაღწება. 5) გეოლოგია. 6) მინა-შუმის კეთების ხელო- ვნება და მეტალურგია.

საფილოსოფიო ფაკულტეტი შე- სდგება საგნების ორის ჯგუფისაგან: 1) ფილოსოფია; საპოლიტიკო ფი-

ინგლისის ლიტერატურა . 4-ჯერ კე- ლოღოც (პრაქტიკა 1/2 წ.) . . 2 „ „ ფილოსოფია (1/2 წელს) . 2 „ „ ისტორია (საფრანგეთისა და ინგლისისა) . . . 3 „ „ იაპონიის ლიტერატურა . 2 „ „ ჩინეთის ლიტერატურა . . 4 „ „ ფრანგული ენა . . . 3 „ „

მეორე წელს: იაპონიის ძველი სამართალი 2-ჯერ კე- იაპონიის ცხლანდელი სა- მართალი 2 „ „

ინგლისური სამართალი . 6 „ ინგლისის კონსტიტუცია (1/2წელს) 3 „ „ ფრანგული ენა . . . 3 „ „ მესამე წელს

იაპონიის ძველი სამარ- თალი 1-ჯერ კე- იაპონიის ცხლანდელი სა- მართალი 2 „ „ ინგლისური სამართალი 9 „ რომდენიმე შესანიშნავი ხა- ნა საფრანგეთის სამართა- ლისა 3 „ „

მეოთხე წელს. იაპონიის ძველი სამართალი 1-ჯერ კე- იაპონიის ცხლანდელი სა- მართალი. პრაქტიკა . . . 2 „ „ ინგლისის სამართალი . . . 2 „ „ საზოგადო და ეკონო- მია სეფ- თა შორის სამართალი 3 „ „ იურისპრუდენცია . . . 3 „ „ რომდენიმე შესანიშნავი ხა- ნა საფრანგეთის სამართა- ლისა 3 „ „ ბუნების მეტყველები და მათემა- ტიკის ფაკულტეტი.

ეს ფაკულტეტი შეიცავს ექვს ჯგუფს საგნებისა: 1) ქიმია. 2) მათემატიკა, ფისიკა, ასტრო- ნომია. 3) ბიოლოგია. 4) საინტენერო ხელაღწება. 5) გეოლოგია. 6) მინა-შუმის კეთების ხელო- ვნება და მეტალურგია.

საფილოსოფიო ფაკულტეტი შე- სდგება საგნების ორის ჯგუფისაგან: 1) ფილოსოფია; საპოლიტიკო ფი-

ინგლისის ლიტერატურა . 4-ჯერ კე- ლოღოც (პრაქტიკა 1/2 წ.) . . 2 „ „ ფილოსოფია (1/2 წელს) . 2 „ „ ისტორია (საფრანგეთისა და ინგლისისა) . . . 3 „ „ იაპონიის ლიტერატურა . 2 „ „ ჩინეთის ლიტერატურა . . 4 „ „ ფრანგული ენა . . . 3 „ „

მეორე წელს: იაპონიის ძველი სამართალი 2-ჯერ კე- იაპონიის ცხლანდელი სა- მართალი 2 „ „

1) ფილოსოფია; საპოლიტიკო ფი-

ორივე სენსა უწამლობი ცალკე-ცალკე და ბავში მორჩაო.

წერილობაზე ზოგიერთმა ჰქონდა მნიშვნელოვანი, საიდან იცნობა, რომ სახელთან ერთად ერთად დრო გამოშვებითი ციხეა ჰქონდა ევაწილ-საო? ბნენა მამინოვმა საბუთად ის დასახელო, რომ ბავშვს სიტყვს აძლევდა ისე, როგორც ციხის დროსაო: სიტყვს ხან მტკადა აწივდა, ხან დაწივდაო. ეს არ იქმარებს და ჰქონდა: გახსნილი თუ არა ავად შოვების სისხლითა, რადგან მხოლოდ ამ გზით შეილება დასაბუთებითი სიტყვას კაცმა, რომ მართლა დროგამოშვებითი ციხეა ჰქონდა იმ ბავშვს, რადგან ამ ავადშოვლობის დროს სისხლში ჰქონდა იმ ციხის მუქთაბორნიო (უბილითი ციხეა). აღმოჩნდა, რომ ბავშვი მამინოვს ავად შოვების სისხლი არ გამოეკვლია და კრებამ ის ხარა წარმოსთქვა, რომ ეს ხშირად მოხდება სახელთან და, ბავშვებს სიტყვს სწორედ იმ გზად აძლევს, როგორც დრო გამოშვებითი ციხის დროსაო, მაგრამ მართლა ამით არ შეიძლება იმ ხარის დასწვდა, რომ უთუოდ ეს სენიც სჭირა.

ქუთაისიდან დარს გოლოვიცის გამოგზავნა ჰტატია იმის შესახებ, რომ დიდი მნიშვნელობა აქვს სამკურნალო პრაქტიკაში წყალ-მადლის ძლიერის სიმკვრივის ხმარებასაო, მაგრამ ეს სიმკვრივე მალე ფუჭდება და ამის ასეღებვად საჭიროა მკურნალები (ერთი წვეთი) ეფერი შერროს, რომ ეს სიმკვრივე დიდს ხნას—რვა თვემდე მიიძღ—შეინახოს კაცმა გუფუჭებულადო.

ლიტვიკოა ეკონომიკის და ისტორიის, ამისათვის ტოკიოს უნივერსიტეტში ამბოჯა ასწავლობდა.

1) ფილოსოფია, ამ საგანს ასწავლიან ოთხთვე კურსზე: აგრეთვე ფილოსოფიას, რადგანაც ფილოსოფიის რიგაინი სწავლება უბიძგოდ არ შეიძლება. მეორე წელს მასწავლებელი განმარტავს უფრო ადვილად განსაგებს ამბებს ფსიხოლოგიისა და იწყებს ბიოლოგიას. აგრეთვე ასწავლის ეს ლანდელს ფილოსოფიას დეკარტისა მკეცლსა და სპენსერამდე. სწავლის დროს სახეში აქვთ, ავარჯიზონ სტუდენტები, მიანიჭონ აზრის, განცემის შრომის და კრიტიკული განხილვის ახალ და ძველ გამოკვლევითა ფილოსოფიაში. მესამე წელს ფსიხოლოგიის და მეტაფიზიკის საბუტყეობა შესწავლას გარდა სწავლობენ ფილოსოფიის სახეობა მოძღვრებას.

მეოთხე წელიწადი გაიყოფება ორ კურსად: პირველს კურსზე სწავლობენ პრიციპებს ფსიხოლოგიისა და სხვა-და-სხვა საფილოსოფიო სისტემებს. მეორე კურსზე სწავლობენ მეტაფიზიკის ისტორიას, განსაკუთრებით დეკარტს, სპინოზას, ბერკელისს, ოუმს და კონტეს ყველა ამ საგანს სწავლობენ ისეთის გამოჩინილ ევროპიულ მწერლების სახეობამდენივლითა შემეწობით, როგორც მაგალითად ჯეევისი, ბენი, სპენსერი, ტილორი და სხვა მრავალია.

2) საპოლიტიკო ფილოსოფიას ასწავლიან მესამე და მეოთხე კურსზე. სტუდენტებს ეძლევათ მკორიდ ცნობანი, შესახებნი ეთიკისა სოციალოლოგიისა და პოლიტიკისა. მეოთხე კუ-

რების დაესწრო—30-მდე წვერი საზოგადოებისა და რამაღენიმე გარემო მათუბრებელიც.

წერალი აბება

— ჭნის საიპერო თატრში ამის წინადა რუმინაის დეკოფილის მათე დწერალი ოთხ-მოკვებდისანი ტრატელის „Meister Monola“ ოთამესს, დამწწრე საზოგადოება ამ ბუისის წარმოდგენას დადდა ასათამაშს. ბუისის დამწწრის რამდენჯერმე გამოუბესეს, მაგრამ ბუისის დამწწრის მათეარ სენსაჲ თატრის რევისორა გამოადოდა და საზოგადოების მადლობას ეუბნებოდა. ამ წარმოდგენის, სსკათა შორის, ამწერატორა, ერც-ჰერტოკინი და ერც-ჰერტოკინიუბა დაჰყურეს.

— გასულს „Figaro“-ში ერთი ჭენაში მომხდარა ამბავა მოთხრობდა, რომელსა სანამდეილემად დაწერა ოთხ-სა სდვას. ორი ოთხმეტის წლის ასაკგას და ერთსათვის შუებს და დიდა მუქის კრავი გამოსა. მათურებელს ხალხს დადის და ატყუებოდა და მოწირობის აქსებდა და დატყუებდა მოსახურბათ. სასწიქ ესმდე მადდა, რომ ამ ჭუნის განმრებს ერთმანთის სულ ცნებარ-ბარია დამტკარავს და დაუსისდიახეს, მაგრამ ამბოთა გტყუებს მაინც ფტქმად არ-ბუა მოსდოდა. დასასრულ ორი გციხაერას სასწიქმა და მომადობა მომსხვარათა გატყუებდა. ამ დროს მათურებელს ხალხში ერთი ჩამოქოდა და უმტყოფილდა ასტყდა „თავი დახსებო—უყო-რადგა ხალხს—დატყუებ, დეე გასწორ-დნენ ერთმანთის, რატომ ამ იგით, რომ ერთს შორის დოდი ჰტყეს მოტრეგულად.“

რსზე სწავლობენ პოლიტიკის მხოლოდ სპეცილისტიები. ხარკებზე, თუ რაში მდგომარების საბოტყეობა თათვის უფლება, სწავლობენ წეს-წყობილებებს სხვა და სხვა გვარ სახელმწიფოებისას, განსაკუთრებით კონსტიტუციის ეითარების ამბებს, სწავლილის დირსტუბის მისაღებად სტუდენტმა უნდა წარადგინოს დირსტული ოთხტყება.

3) საპოლიტიკო ეკონომია იწყება მესამე კურსამდე. აქაც სხებლმდებელივლიობადა მიღებულია გამოჩინილ ევროპიულების ოთხტყებანი, როგორც მაგალითად მილლისა, ჯეევისისა და სს.

4) ისტორია, ამ საგანს ასწავლიან ყველა კურსზე. პირველს წელს ყველა სტუდენტი სწავლობს ინდო-საფრანგეთის ისტორიას, მეორე წელს სწავლობენ—ინგლისის კონსტიტუციის ისტორიას. მესამე წელს სწავლობენ რუმისა და საბერძნეთის ისტორიას. მეოთხე წელს ახალს ისტორიის ევროპისა და აზიისას.

ის საგნები, რომლებს სწავლობენ უნდა ეყრბათ ოთხტყებანი სტუდენტებს 1879—80 აკადემიურის წელს, აშკარად გვიჩვენებს, თუ რა სიბოლოუნე სდვას ტოკიოში იურიდიული და პოლიტიკური განათლება. აი მაგალითად ძველის სამართლის შესახებ: აინსანს, როგორც ესმოდათ ძველის-ძველად სამართალი, როგორც ესმით დღეს რა განსხვავება ადამისაველითისა და დასავლეთის კოდექსებს შუა, მაგ. რომაელის და ინდო-ურის შორის, ძველ რომაული სამართალი და კოდექსი საშუალო საუკუნოებისა და დასაწყისის საერთა-შორისო სამართლისა; დედაკაცის მდგომარებობა რო-

— ბურღაში ამ სახად ერთი ცხარა წლის ემსწავლა დატყუებულს აი როგორ კოფიდად ეს ამბავი: ემსწავლა ავითაში მისუდა და თან ბარათა მათუბრინა, ორბელმად მემდგეა წერებუას; ამ ემსწავლას ავადშოვების დედასათვის დაარსების კასტარობას და მეიეთა. მათუბრინეს, როგორც მოსალოდნელი იყო, ემსწავლა უფროთ გამოტყუებულა. რამდენსაჲ წუთის შემდეგ ავითაქში მეორე ემსწავლა მისუდა და ამისგ დარბისანს მათუბრინა. მათუბრინეს ორბე მოლოდინისა გამოტყუებულა. სხადც ერთი ამბოთანი გამოტყუებულა, რომსამდეილად დედის მოწამელა მქონდა ტაქტიკადა, რადგანც სხმარად და სასტიკად მტყუად ჰქონდადისათვის. ამ ამბოთის ემსწავლად დადამანც იგვე სთქვ და დუშმტ, რომ, დიდაინსანა, რც ამ ემსწავლას სემო მოწამელა უნდაო.

— ბელგიაში ერთა შესანიშნავი ჭენა ცნება ყოფიდა. ეს ცნება ამბოთათურმე შესანიშნავი, რომ ამ ემსად 37 წელსას, მაგრამ მათუბრინად ამას არა ფართი არ განამრეგ ასაკგასრად ცნესხესასგან და ასდგად იმდენსაჲ ამ მუქებებს, რამდენსაჲ წინადა ამ მუქებდნენ. ამ ცნესს 30 კავია მოგოდა, სხლო უყანსა ცხელად 1888 წელს ჰქოათი კავიე.

— ფანდელეში (პრუსია) ცნობადს მკურნადას ბერნარდ ზელს რადგე შინაურის უსამბოქისადას გამო სასწამლავი დაჟეიჯა და თავი მოჟეიჯეს. ამასთანაჲ ეკადეჰქეტიკა, რომ დაჟეიჯრა უფკრეგმის, რსხც აგრნობდა და გამოცხადდა სასწამლავის დაჟეიჯეს შემდეგ სავადამდე. ამ აზრით, დაჟეიჯვა თუ არა სასწამლავი, ზედა დაწყოლიდა ლავიზიში, პირი ეკლდესეს უქნა და უოგეიჯე ნასაზრ-ხანგმობა მოამჯავეს კეჟელზე.

მაელეების ოჯახში; ქრისტიანობის გავლიერს დედაკაცის მდგომარებობაზე. საპოლიტიკო ფილოსოფიის დამ: არჩევი მილითსპინიკობა თათისუფლებობისას, რაში მდგომარებობა საკონსტიტუციო თეთი მათრეღობანი, უბიარტესობანი ნაფუჯათა კაცთა სამართალობა და გამოადგებო თუ არა ეს სამართალი იაპონიას. უფურად დეობარ არ არის დატოვებული რასაკვირველი იაპონიის მეზობელი-მეგრიკა სტუდენტებშია იმის განხილვაში, თუ რა მათრეღობა შეგრიებულს შტატებში და რა დამოკიდებულებაში იქ სახელმწიფო და საჩრწეობება.

აი კიდევ რა საგნებია განხილული სტუდენტების მიერ მათ ნაწერებში: რატომ ერთ არ ჰქონდათ განუწყვეტილი ცხოვრება წარსულში? აუცილებელია თუ არა დაერზნა და ბოლოს მოეღება, სრული გათახსირება ერისა, რა ლინით და საშუალებით შეიძლება იცილოდს კრმა ასეთი უბედურება.

არის თუ არა იმედი, რომ მოეცელოდით იაპონიაში ოკროს საუტყუნეს, რომლის შესახებაც ამბობენ, რომ წარსულში იყოფა.

მოყვანილ ცნობათაგან ცხადლანსანს, რომ საპოლიტიკო და იურიდიულ საგნების სწავლება ტოკიოს უნივერსიტეტში ისე უარებისადა აქ საწარმოება, როგორც ჰგონია ზოგიერთს ევროპიელს და სრულიადც არ ჩამოუვარდება ზოგიერთს რუსეთის უნივერსიტეტს სწავლებას. მართლად, საკვირველია ამ ცოტა ხანში (დაარსდა 1870 წ. *) როგორ და სად

*) ეს მოყვანილი ცნობანი შეუკებს აპონიას უნივერსიტეტს 1880—81 წ.

— ბურღაში ამ სახად ერთი ცხარა წლის ემსწავლა დატყუებულს აი როგორ კოფიდად ეს ამბავი: ემსწავლა ავითაში მისუდა და თან ბარათა მათუბრინა, ორბელმად მემდგეა წერებუას; ამ ემსწავლას ავადშოვების დედასათვის დაარსების კასტარობას და მეიეთა. მათუბრინეს, როგორც მოსალოდნელი იყო, ემსწავლა უფროთ გამოტყუებულა. რამდენსაჲ წუთის შემდეგ ავითაქში მეორე ემსწავლა მისუდა და ამისგ დარბისანს მათუბრინა. მათუბრინეს ორბე მოლოდინისა გამოტყუებულა. სხადც ერთი ამბოთანი გამოტყუებულა, რომსამდეილად დედის მოწამელა მქონდა ტაქტიკადა, რადგანც სხმარად და სასტიკად მტყუად ჰქონდადისათვის. ამ ამბოთის ემსწავლად დადამანც იგვე სთქვ და დუშმტ, რომ, დიდაინსანა, რც ამ ემსწავლას სემო მოწამელა უნდაო.

ღებეა

2 მისი

პმტრპმტრპი. ოფიციალურად მემკვიდრე ცესარევიჩი სრულიად კირვად ბრძანდებდა; ორი დღე დასჯა კოტრაში და გუმინ კრისერის „Имяти Азоба“-ზე დაბრუნდა. იაპონიის იმპერატორი უფლის წულდებისა და წარჩინებულებითი გუმინ დილით მიბრძანდა სანახაიდელ მემკვიდრე ცესარევიჩთან კოტრაში და გასულია მისი უმადლესობა ნათესადღურ კობემულ იაპონიის მთავრობა და ერი ვინაოდ შეუწყნებელი და შემწიფებელი არის მომხდარ სამწუხარო ამბის გამო.

პარიში. საფრანგეთის მთავრობამ უბრძანა კრისერის კუმბელსა კოტრაზე წასვლა და საფრანგეთის სკვირდობა დაცვა, თუ არა სპირია იქნება, რადგან იქ სემიტელთა წინააღმდეგ არეულობანი.

მანხში ქალაქ ვახუს მტხოვრებელი მინდარე იანკეიანგის მარცხენა მოაგროვა ამოდენა სწავლულები ტოკიოს უნივერსიტეტში მასწავლებლების რიცხვი ორმოც და ცამეტლამდე, ამბოთში 11 უცხოელია და 42 იაპონელი; იურიდიულ ფაკულტეტზე მ (მოსკოვის უნივერსიტეტის დარსების დროს 1755 წ. მაგ. ფაკულტეტზე დიდხანს იყო მხოლოდ ერთი პროფესორი რ. დოლტი, დაბარებულ ენინდა, ბუნების მეტყველებისა და მათემატიკის ფაკულტეტზე 10, საფოლოგოზე 14.

1880—81 აკადემიურის წელს სტუდენტების რიცხვი იყო 2011 კაცი. ამას გარდა საზღვარ გარედ გაიგზავნა სასწავლებლად 15 კაცი: 10 ინგლისისა, 4 საფრანგეთისა და 1—გერმანიისა.

მკითხველი შეჰქელო, შეჰნიშნავდა, რომ იმ საგნების რიცხვი, რომსა ლეგსაც ასწავლიან ტოკიოს უნივერსიტეტში, კლასიკურის ნების სახსენებელი არ არის, ეს აინსება იმით, რომ უნივერსიტეტს უფრო პრაქტიკული ხასიათი აქვს.

ბუნების მეტყველებასა და მათემატიკა უღრესი მნიშვნელობა აქვს მის ცესარელ და ფილოსოფიას ხომ თითქმის პირველი საგანია.

ბუნების მეტყველებასა და მათემატიკა სწავლება იმდენად აქვს ასეთი უფრადება მიქცეული რომ მათის შემეწობით წელში ვამარტდეს იაპონია ეკონომიურად და გაიძლიეროს მრეწველობა. განსაკუთრებული ყურადღება ფილოსოფიის მიმართ უნივერსიტეტში აინსება იმით, რომ, როგორც იაპონიის სწავლულნი, აგრეთვე მთავრობა დიდი მოყვარული არის

ნაპირველ აჯანყდენ უცხოელთა წინააღმდეგ, ხალხი დაეკა კთოროვეთა მისიონერების სახლს და ცველი წაუკვდა; მაგრამ მისიონერებმა მოასწრეს და თათს უშველეს. ევროპიელთა გაქცენე მდინარეში მდგომარეებებზე. ვახუსში ინგლისელების სამხედრო გემი „Inconstant“-ი წაიწიდა.

აშინა. კუმბელს კარგუზე საქმე შესახებწველ მწვაუდება. გუმინ ორი ენბარელი მოკლეს. ენბარელთა უბანს ჯარი არტყია და აქეთ-იქით არ უშეყენე მალახებები დანტყლია. კარგუეს ჰრევეტიკი აინაინს გამოიწვიეს და მის მაგიერ ერთი შტაბ-აფიცრა გაგზავნეს წესიერების აღსადგენად: ათინს ბირჯებუ ფასებმა შესაძინევილ დაწია. ერთმა ბირჯებუ მოვაკრეთა განმს თავი მოკლავა.

კუმბელს გენერალ-გენერალის თანამდებობის აღმასრულებელის დებეზზე ხელმწიფე იმპერატორმა კეთილი-ინება და უბანსუბა: ჯრმად მოჰხდა ჩენეს გულს თანაგრძობა მოსკოვისა, პირველ ტახტთან ქალაქთან ერთად ჩენეს გამოუთემელი მადლობა შეგწირით მოწაქნე უფალს.

გუმინ შიშოკის ექსპედიცია პეტრბურგიდან ახაშვის გაემგზავრა.

შპრლინი. იაპონიის მთავრობის მიერ აქაურს იაპონიის საელჩოში მოკოლად იმბთს გამოგზავნილს ამბავში მოხებებულობა: მემკვიდრე ცესარევიჩის ჰროლობა საცოდაო მსუბუქია. კოტრის სასტუმროში უკან დაბრუნების დროსვე მისი უმადლესობა კამერგერებს ელანახაყობდა. პირ-

საზოგადოდ საფოლოსოფია საგნებისა. ამიტომ მათი სწავლება ყველა სტუდენტისთვის პირველს კურსზევე სავალდებულოა.

მართლაც და იმქვენისათვის, რომელსაც ემნა რამდენიმე თვისი წელიწადი, საჭიროა ფილოსოფიურად განათლებულნი მოღაწეინი და არა ისეთი, რომელთაც ბევრი იცნობდა და კონგლტო არაფერი, რომელთაც არ შეეძლოთ განსჯა და გარკვევა ახალია საქმისა, ახალის დაწყობილებისა ყოველ-მხრივ, დიდის კრტიკით.

უნივერსიტეტში საფუძვლიანად სწავლობენ ახალს ნების. ყველასათვის სავალდებულოა ინგლისური და ფრანგული, ხოლო ბუნების-მეტყველთათვის გერმანულიც. ჩეჰში-კა, საუბედურად, თუკა ქალიან ბევრს დროსა ეკარგუთ სხვა და სხა ნების შესწავლად, მაგრამ მიინც ბოლოს არც ერთი რიგინად არ ვიციო; ასე რომ სწორად სტუდენტმა, რომელიც ათვეებს კურსს კანდიდატის დისციბინა, რუსული მეტყი არა იცისა. რა. თუ ქართველი ის სტუდენტი, რუსულიც ნაკლებ ეცოდინება, ქართველიც დეფიციებული ექნება, თუკი ცოლად ოდესმე და ბერძნულ-ლათინურსა ფრანგულს-გერმანულს ხომ ვილა დაიძებს.

